

Datum doručení: 7. 4. 2025

Centrální číslo jednací: PS20250007965

Věc: Důvodové zprávy k novelám zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, od 1. 1. 2005

Žádost

(...)

Žádost o poskytnutí informace

(dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím)

(...)

„...o poskytnutí všech důvodových zpráv týkajících se změn právní úpravy odpočtu na výzkum a vývoj obsažené v zákoně č. 586/1992 Sb., zákon o dani z příjmů, ve znění novel účinných ode dne 1. ledna 2005. Žádáme o poskytnutí požadovaných informací v elektronické podobě do datové schránky žadatelky.“

Odpověď

(...)

Vážení,

Kancelář Poslanecké sněmovny obdržela dne 7. dubna 2025 prostřednictvím datové schránky žádost o informace společnosti, advokátní kancelář podanou podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), ve které je požadováno poskytnutí následujících informací:

„...o poskytnutí všech důvodových zpráv týkajících se změn právní úpravy odpočtu na výzkum a vývoj obsažené v zákoně č. 586/1992 Sb., zákon o dani z příjmů, ve znění novel účinných ode dne 1. ledna 2005. Žádáme o poskytnutí požadovaných informací v elektronické podobě do datové schránky žadatelky.“

V souladu s Příkazem č. 4/2010 vedoucího Kanceláře Poslanecké sněmovny, v platném znění, je k vyřízení předmětné žádosti příslušné Samostatné oddělení styku s veřejností Kanceláře Poslanecké sněmovny.

Ačkoliv v žádosti není specifikované konkrétní zákonné ustanovení, jehož se žádost týká, lze v souvislosti s podanou žádostí předpokládat, že změna právní úpravy „*odpočtu na výzkum a vývoj*“ v zákoně č. 586/1992 Sb., zákon České národní rady o daních z příjmů, účinná od 1. ledna 2005, byla provedena např. následujícími zákony.

Vládní návrh zákona č. 669/2004 Sb. Tento zákon byl Poslaneckou sněmovnou v jejím 4. volebním období projednáván jako sněmovní tisk 718. Zákon byl vyhlášen dne 30. 12. 2004 ve Sbírce zákonů v částce 228 pod číslem 669/2004 Sb.

Tato novela doplnila do § 34 Položky odčitatelné od základu daně nové odstavce 4 a 5, a to pozměňovacím návrhem předneseným ve druhém čtení dne 2. listopadu 2004. Tento pozměňovací návrh je veden jako sněmovní tisk 718/2 a je dostupný přímo z následujícího odkazu:

<https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=12961&pdf=1>

Z tohoto důvodu nebylo ustanovení § 34, které bylo nakonec schváleno, obsaženo v původním návrhu zákona, který obsahuje důvodovou zprávu. Pro úplnost nutno konstatovat, že pozměňovací návrhy důvodové zprávy neobsahují.

Komplexní informace o sněmovním tisku 718, tedy jak jeho obsah včetně důvodové zprávy, tak informace o průběhu jeho projednávání, jsou zveřejněny na webových stránkách Poslanecké sněmovny www.psp.cz, a to v sekci „Jednání a dokumenty“ – „Sněmovní tisky“, kdy je třeba nejprve funkcionalitou „jiné volební období“, umístěnou vpravo nahoře, přepnout na „Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 4. volební období“, a poté stačí do vyhledávací tabulky zadat číslo sněmovního tisku 718. Přímo dostupné jsou tyto informace o sněmovním tisku 718 na tomto odkazu:

<https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=4&T=718>

Stenoprotokoly z 37. schůze Poslanecké sněmovny, na níž byl sněmovní tisk 718 dne 5. listopadu 2004 ve třetím čtení projednáván, jsou přímo dostupné z následujícího odkazu:

<https://www.psp.cz/eknih/2002ps/stenprot/037schuz/37-4.html#q605>.

Předmětné ustanovení § 34 bylo následně novelizováno

- zákonem č. 441/2005 Sb., poslaneckým návrhem na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 97/1996 Sb., o ochraně chmele, ve znění pozdějších předpisů. Sněmovní tisk 846 4. volebního období. Tento sněmovní tisk je přímo dostupný, včetně důvodové zprávy, na tomto odkazu: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=846&CT1=0>.
- zákonem č. 438/2003 Sb., vládním návrhem na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Sněmovní tisk 402 4. volebního období. Tento sněmovní tisk je přímo dostupný, včetně důvodové zprávy, na tomto odkazu:

<https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=402&ct1=0>.

- zákonem č. 56/2006 Sb., vládním návrhem na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Sněmovní tisk 1061 4. volebního období. Tento sněmovní tisk je přímo dostupný, včetně důvodové zprávy, na tomto odkazu: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=1061&ct1=0>.
- zákonem č. 239/2001 Sb., vládní návrh zákona o České konsolidační agentuře a o změně některých zákonů (zákon o České konsolidační agentuře). Sněmovní tisk 839 3. volebního období. Tento sněmovní tisk je přímo dostupný, včetně důvodové zprávy, na tomto odkazu: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=839&CT1=0>.
- zákonem č. 375/2011 Sb., vládním návrhem zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zdravotních službách, zákona o specifických zdravotních službách a zákona o zdravotnické záchranné službě. Sněmovní tisk 408 6. volebního období. Tento sněmovní tisk je přímo dostupný, včetně důvodové zprávy, na tomto odkazu: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=408&CT1=0>.
- zákonem č. 458/2011 Sb., vládním návrhem na vydání zákona o změně zákonů související se zřízením jednoho inkasního místa a dalších změnách daňových a pojistných zákonů. Sněmovní tisk 473 6. volebního období. Tento sněmovní tisk je přímo dostupný, včetně důvodové zprávy, na tomto odkazu: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=473&ct1=0>.
- zákonem č. 299/2020 Sb., vládním návrhem zákona, kterým se mění některé daňové zákony v souvislosti s výskytem koronaviru SARS-CoV-2. Sněmovní tisk 874 8. volebního období. Tento sněmovní tisk je přímo dostupný, včetně důvodové zprávy, na tomto odkazu: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=8&ct=874&ct1=0>.

II.

Dále byl za § 34 vložen nový § 34a Závazné posouzení skutečnosti, zda se jedná o výdaje (náklady) vynaložené při realizaci projektů výzkumu a vývoje, a to vládním návrhem na vydání zákona o stabilizaci veřejných rozpočtů, sněmovní tisk 222. Zákon byl schválen Poslaneckou sněmovnou v 5. volebním období a dne 16. 10. 2007 vyhlášen ve Sbírce zákonů v částce 85 pod číslem 261/2007 Sb. Důvodová zpráva ve své zvláštní části obsahuje ve vztahu k předmětnému ustanovení následující odůvodnění:

„Navrhuje se rozšíření editační povinnosti (závazného posouzení) pro klíčování výdajů (nákladů) u fyzických osob, které využívají nemovitosti jak pro podnikání nebo pronájem, tak pro soukromé účely, pro klíčování výdajů (nákladů) fyzických a právnických osob (především právnických osob, které nebyly založeny nebo zřízeny za účelem podnikání) s cílem jejich správného přiřazení ke zdanitelným příjmům a příjmům, které zdanění nepodléhají, pro zásahy do majetku a pro posuzování výdajů (nákladů) na výzkum a vývoj. O posouzení příslušných operací musí poplatník požádat příslušného správce daně a v žádosti musí uvést zákonem stanovené nezbytně nutné údaje vč. návrhu

výroku rozhodnutí o závazném posouzení, ve kterém bude přesně navržena požadovaná odpověď správce daně. Pro správné rozdělení výdajů/nákladů u fyzických osob využívajících nemovitosti jak pro podnikání nebo pronájem, tak pro soukromé účely, rozdělení výdajů/nákladů u právnických i fyzických osob v případě, že vykazují jak příjmy, které nejsou předmětem daně, tak příjmy, které zdanění podléhají a pro určení charakteru výdajů na realizaci projektů výzkumu a vývoje se navrhuje závazné posouzení pouze pro případy již vynaložených výdajů/nákladů tak, aby byla posílena jistota poplatníka při stanovení základu daně již za zdaňovací období, kdy tyto výdaje/náklady vynaložil.

Obdobný postup se navrhuje také pro již dokončené zásahy do majetku s tím, že se navrhuje také možnost požádat o závazné posouzení dotčených výdajů pro zásahy prováděné, ale nedokončené, stejně jako pro zásahy, které poplatník teprve předpokládá.

V návrhu ustanovení se nenavrhuje úprava lhůt, a to ani pro poplatníka, do kdy musí být žádost o závazné posouzení podána, ani pro správce daně, do kdy musí rozhodnutí o závazném posouzení vydat. Poplatník obecně může žádost o rozhodnutí o závazném posouzení podat kdykoliv po shromáždění potřebných údajů, při případné nečinnosti správce daně může využít ustanovení o nečinnosti upravená v zákoně o správě daní a poplatků. Pokud by bylo rozhodnutí o závazném posouzení skutečností, zda lze uplatnit daňovou ztrátu jako položku odčitatelnou od základu daně, nebo rozhodnutí o závazném posouzení o určení charakteru výdajů vydáno správcem daně po lhůtě pro podání daňového přiznání, navrhuje se při kladné odpovědi správce daně pro účely uplatnění odpočtu na výzkum a vývoj „zpětně“ možnost podat dodatečné daňové přiznání.“.

Celé znění předmětné důvodové zprávy je dostupné z následujícího odkazu:

<https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=5&ct=222&ct1=0>

III.

Dále byl za § 34a vložen nový § 34b až 34e, a to vládním návrhem na vydání zákona o změně zákonů související se zřízením jednoho inkasního místa a dalších změnách daňových a pojistných zákonů, sněmovní tisk 473. Zákon byl schválen Poslaneckou sněmovnou v 6. volebním období a dne 30. 12. 2011 vyhlášen ve Sbírce zákonů v částce 158 pod číslem 458/2011 Sb. Důvodová zpráva ve své zvláštní části obsahuje ve vztahu k předmětným ustanovením následující odůvodnění:

„Na základě programového prohlášení vlády ze dne 4. srpna 2010, které ukládá daňově zvýhodnit náklady vynaložené na výzkum a vývoj, se navrhuje zvýhodnit oproti stávající podpoře ještě přírůstek nákladů na výzkum a vývoj. Proto náklady na výzkum a vývoj zahrnované do odpočtu vynaložené oproti rozhodné době ve stejné výši nebo menší budou podpořeny ve stávající výši, tj. ve výši 100 % a přírůstek nákladů ve výši 110 %. Pro konstrukci odvodu jsou zásadní „výdaje vynaložené v období na realizaci projektu výzkumu a vývoje zahrnované do odpočtu“, což je pojem definovaný v ustanovení § 34b. Rozhodná doba je definována jako doba, která je stejně dlouhá jako období, za které je podáváno daňové přiznání, a končí bezprostředně před začátek tohoto období. Tj. ve standardním případě, kdy po sobě následují stejně dlouhá období, bude rozhodnou dobou předcházející období. Z důvodů přehlednosti a srozumitelnosti je pro účely odpočtu na podporu výzkumu a vývoje použit termín „období“, kterým se rozumí zdaňovací období i období, za které se podává daňové přiznání. Ustanovení § 34b na základě programového prohlášení vlády ze dne 4. srpna 2010, které ukládá daňově zvýhodnit spolupráci ve výzkumu a vývoji mezi univerzitami, veřejnými výzkumnými institucemi a podnikatelským sektorem, se odpočtem od základu daně podporuje

vedle vybraných nákladů na výzkum a vývoj, které vynakládá na výzkumnou činnost daný poplatník, také spolupráce mezi tímto poplatníkem a „výzkumnými organizacemi“ (veřejné vysoké školy a veřejné výzkumné instituce a ostatní výzkumné organizace, které splňují definiční znaky podle ustanovení § 2 odst. 2 písm. d) zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, tj. zejména základní kritérium spočívající ve využití případného dosaženého zisku pro další výzkumnou nebo vývojovou činnost). Výdaje na výzkum a vývoj, které lze zahrnout do odpočtu jsou uvedeny v odstavci 1. Tyto výdaje musí být současně ještě výdaji daňovými a musí být pro účely odpočtu evidovány odděleně. Podle odstavce 2 do odpočtu i nadále nelze zahrnovat výdaje, které byly již podpořeny z veřejných zdrojů, výdaje na licenční poplatky a nehmotné výsledky výzkumu a vývoje pořízených od jiných osob. V rámci podpory právní ochrany výsledků dosažených prostřednictvím projektů výzkumu a vývoje jsou ze zákazu zahrnování služeb do odpočtu vyňaty náklady vynaložené na certifikace těchto výsledků. Podpora spolupráce mezi „výzkumnými organizacemi“ a soukromým sektorem spočívá v další výjimce z tohoto zákazu, a to v možnosti nově zahrnout do odpočtu i vynaložené výdaje na nákup služeb od těchto poplatníků, ale pouze těch služeb, které představují práce, s nimiž související výdaje by mohl poplatník zahrnout do odpočtu, pokud by práce vykonával sám. Další výjimka jako forma podpory spolupráce spočívá v možnosti zahrnout do odpočtu odpis nehmotného aktiva, které poplatník pořídí od zmíněných vybraných subjektů, a toto nehmotné aktivum souvisí s realizací projektu výzkumu a vývoje. V ustanovení § 34c je definován projekt výzkumu a vývoje, jako základní formální náležitosti pro uplatnění odpočtu od základu daně. Projektem se rozumí písemný dokument, který může být v listinné i elektronické podobě. Projekt musí být vždy schválen před zahájením prací na jeho realizaci, musí být opatřen podpisem odpovědné osoby, tj. osoby, která odpovídá za splnění podmínek daných zákonem o daních z příjmů pro uplatnění odpočtu. V zákoně o daních z příjmů není speciálně definován pojem výzkumu ani vývoje. Definice těchto pojmů zcela navazují na definiční vymezení uvedené v zákoně č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. V § 34d je navrhováno, aby v případě, kdy projekt výzkumu a vývoje realizuje veřejná obchodní společnost nebo komanditní společnost, bylo možné, tak jako dosud, uplatnit poměrnou část tohoto odpočtu i společník v.o.s. a komplementář k.s. V navrhovaném ustanovení § 34e jsou uvedeny náležitosti pro závazné posouzení výdajů vynaložených na výzkum a vývoj. Tak jako dosud bude moci poplatník, který má pochybnosti o tom, které výdaje vynakládané na realizaci projektů výzkumu a vývoje lze nebo nelze zahrnout do odpočtu od základu daně, požádat správce daně o rozhodnutí ve formě závazného posouzení.“.

Celé znění předmětného sněmovního tisku včetně důvodové zprávy je dostupné z následujícího odkazu: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=74349&pdf=1>.

IV.

Dále byl za § 34b vložen nový § 34ba Oznámení o záměru odečíst od základu daně odpočet na podporu výzkumu a vývoje a k novele ustanovení § 34c Projektová dokumentace a ustanovení § 34e Závazné posouzení výdajů vynaložených na výzkum a vývoj zahrnovaných do odpočtu, a to ve znění pozměňovacího návrhu sněmovní tisk 206/3 k vládnímu návrhu na vydání zákona, kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony, sněmovní tisk 206. Zákon byl schválen Poslaneckou sněmovnou v 8. volebním období a dne 27. 3. 2019

vyhlášen ve Sbírce zákonů v částce 37 pod číslem 80/2019 Sb. Jak již bylo řečeno výše
pozměňovací návrhy důvodové zprávy neobsahují.

Předmětný pozměňovací návrh je dostupný přímo z následujícího odkazu:
<https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=8&ct=206&ct1=3>.

S pozdravem

(...)